

Yrkande	MP, V, S, D, M, L, C
Särskilt yttrande	KD
2021-03-12	3.2

Yrkande angående – Motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskolenämnden får i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten.
2. I övrigt anses motionen besvarad

Yrkandet

Grundskolenämnden och Utbildningsnämnden beskriver i sina remissvar hur de önskar hantera det våldsförebyggande arbetet. Utbildningsnämnden har hanterat frågan genom redan fattade beslut i nämnden och vi ser inte att fullmäktige behöver tilldela nämnden fler uppdrag inom området i nuläget. Grundskolenämnden önskar dock tilldelas ett uppdrag om att genomföra pilotverksamhet som start, i enlighet med remissvaret och detta beslut behöver fattas i kommunfullmäktige. Pilotverksamheten genomförs inom ram. Nämnderna följer sedan upp och utvärderar sitt respektive arbete och utvecklar arbetet i lämplig takt.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2021-02-10

Diarienummer 1539/20

Handläggare

Nicklas Faritzson

Telefon: 031-368 05 35

E-post: nicklas.faritzson@stadshuset.goteborg.se

Motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (Fi) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Motionen

Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (Fi) och Jenny Broman (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först samt att en samarbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Motionärerna anser att ett effektivt förebyggande arbete mot våld behövs i Göteborgs Stad. Det pågår många bra projekt, men för att lyckas få Göteborg fritt från våld krävs enligt motionärerna ett sammanhållet, ambitiöst och evidensbaserat arbete som håller över tid. I motionen beskrivs hur denna metod införts med lyckade resultat i Botkyrka kommun och Stockholms Stad. Erfarenheterna från USA, där programmet först utvecklats, visar att den direkta omgivningens reaktioner mot kränkningar och lindrigt våld har stor effekt och att åskådarens roll är en mycket viktig del.

Motionärerna framhåller att alla skolor på sikt bör arbeta med våldsprevention, och att arbetet bör starta i de skolor som har störst problem med våld och destruktiva maskulinitetsnormer. Med hänvisning till forskning framförs i motionen betydelsen av tidiga insatser, och att normer och beteenden hos barn grundas tidigt. Därför vill motionärerna se ett medvetet arbete även i förskolan, även om arbetet naturligtvis måste anpassas efter ålder och kontext. Därtill betonas att insatserna kräver samarbete mellan förskola, skola och andra professioner som alla måste bidra till kompetens, resurssättning, och genomförande av det våldsförebyggande arbetet för att det inte enbart ska åligga skolan att lösa samhällsproblem.

Remissinstanser

Motionen har remitterats till förskolenämnden, grundskolenämnden samt utbildningsnämnden för yttrande. Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Förskolenämnden	<p data-bbox="480 241 783 275">Avstyrker</p> <p data-bbox="480 389 783 539">Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.</p> <p data-bbox="480 584 783 618">Yttrande S och D</p> <p data-bbox="480 663 783 696">Omröstning</p>	<p data-bbox="831 241 1406 392">Förskolenämnden delar motionärernas vision om en kommun fri från våld, men ställer sig generellt kritiskt till att införa specifika metoder avseende genomförande av verksamheten.</p> <p data-bbox="831 436 1406 1279">Den svenska versionen av det föreslagna programmet Mentors in Violence Prevention (MVP) är översatt och anpassat till svenska förhållanden av riksorganisationen MÄN och har införts i ett antal grund- och gymnasieskolor i landet. Programmet, som i sin svenska version kallas Mentor i Våldsprevention (MPV-programmet), utvärderades av Skolverket, 2018 i en sammanhållen effekt- och processutvärdering. Skolverket bedömer i sin kommentar till utvärderingen att försiktighet bör iaktas när det gäller generaliserbarheten för de resultat som framkommit i studien. Det är enligt förskolenämnden därför inte lämpligt att dra några mer långtgående slutsatser om MVP i relation till svensk skola som helhet. Skolverket framhåller utvärderingens värde som en pilotstudie, som framförallt visar på MVP-programmets genomförbarhet: framgångsfaktorer och risker i den studerade processen som kan ge viktiga lärdomar för fortsatt implementering och vidareutveckling av programmet.</p> <p data-bbox="831 1323 1406 1626">Förutom det bristande kunskapsläget avseende effekterna av MVP-programmet bedömer förskolenämnden att det är svårt att dra lärdom av framgångsfaktorer och risker av utvärderingen, då utvärderingen är genomförd på en grupp högstadieselever (årskurs 7–9) samt gymnasieelever på utvalda grund- och gymnasieskolor.</p>

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Grundskolenämnden	<p>Beslutar i enlighet med yrkande av M, V, S, D.</p> <p>Beslutar att resultatet av pilotprojektet ska rapporteras till grundskolenämnden.</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen för kännedom.</p> <p>Yttrande S och D</p> <p>Omröstning</p>	<p>Grundskolenämnden föreslår att grundskolenämnden får i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten.</p>
Utbildningsnämnden	<p>Avstyrker</p> <p>Beslutar att kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder implementeras i alla gymnasieskolor.</p> <p>Ger i uppdrag till Center för Skolutveckling att samordna och stödja arbetet med våldsförebyggande metoder i skolorna</p> <p>Yrkande MP och V med instämmande Fi</p> <p>Yttrande S</p> <p>Omröstning</p>	<p>Enligt skollagen och diskrimineringslagen måste skolan arbeta aktivt för att förebygga och förhindra att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett framgångsrikt värdegrunds- och likabehandlingsarbete är systematiskt och målinriktat, men varje skola ska utgå från sin egen situation och utforma insatser och åtgärder utifrån de behov som finns i den egna verksamheten</p>

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt förskolenämndens bedömning skulle en implantering av en specifik metod i förvaltningens 400 förskolor, oavsett om det handlar om våldsförebyggande arbete eller annat, vara mycket resurskrävande vad gäller både tid och ekonomi för förvaltningen. Nämnden behöver i högre grad rikta sina stödjande insatser utifrån förskolors identifierade behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Enligt förskolenämnden ska alla som vistas i förskolan känna trygghet och välbefinnande. Detta är en viktig grundförutsättning för utveckling och lärande både här och nu samt för den fortsatta utbildningen. Barn har rätt till en trygg och säker miljö, vilket fastställs i Skollagen men också i konventionen om barnets rättigheter. Nämnden instämmer i motionsställarnas resonemang om att den mest effektiva våldspreventionen är att förhindra att våldet uppstår från början och att en nyckel i det, är att lära barn och vuxna att lösa konflikter utan våld och säga ifrån mot den osunda kultur som föregår. Enligt förskolenämnden är lek i förskolan är en viktig grund för utveckling, lärande och välbefinnande. I lek får barnen både tillsammans med pedagoger och andra barn, möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse och kan också utmana och stimulera barnens kommunikation, samarbete och problemlösning. Genom en aktiv närvaro av pedagoger skapas möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter som löpande uppstår.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor

1. Motionen
2. Förskolenämndens handlingar 2021-02-10 §41
3. Grundskolenämndens handlingar 2021-02-09 §47
4. Utbildningsnämndens handlingar 2021-02-12 §31

Handling 2020 nr 281

Motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Tänk om Göteborg kunde vara en kommun fri från våld? Det låter som en dröm, men det finns mycket vi kan göra för att nå närmare det målet. Arbetet mot våld innehåller många delar, exempelvis att lagföra den som utfört våldsbrott samt stoppa pågående våld. Men våld börjar hos våldsvärkaren. Den mest effektiva våldspreventionen är att få våldet att inte uppstå från början. En nyckel i det är att lära barn och vuxna att lösa konflikter utan våld och säga ifrån mot den osunda kultur som föregår våld. På så sätt kan vi skapa en långsiktigt hållbar trygghet som sparar både pengar och lidande.

Det mesta som rör vår framtid grundläggs i tidiga år, där förskolan och skolan är nyckelspelare. Det råder ett starkt samband mellan ofullständiga betyg från årskurs 9 och framtida psykosociala problem som psykisk ohälsa, kriminalitet och missbruk. Detta enligt en analys från Socialstyrelsen. Skolan är den plats där unga löper störst risk att bli utsatta för brott och vad det gäller våld har pojkar ofta en dubbel roll som både offer och förövare. Pojkar utför den största delen av våldshandlingarna, och är också de som oftast faller offer för samma våld. Men bilden är komplex, våld, inte minst sexualiserat våld och kränkningar, påverkar främst många flickor, transungdomar och icke-binära. Alla typer av våld i skolan, oavsett vem som är förövaren och vem som drabbas, måste motarbetas och förebyggas. En skola som aktivt motverkar och förebygger alla former av våld (fysiskt, psykiskt och sexuellt) är en tryggare och bättre skola för alla. Möjligheten att lyckas med studierna ökar, samtidigt som eleverna får redskap att hantera vuxenlivets utmaningar bättre. Varje barn och ungdom i vårt skolsystem som drivs av framtidshopp, är en resurs för det gemensamma. Varje barn har rätt att nå sin fulla potential, bygga ett självständigt liv med en egen försörjning, må bra och slippa utsätta andra och bli utsatt för våld. Samhället behöver varje individs kompetens. Då måste vi se till att alla elever väljer en annan väg än våldets.

Ett effektivt förebyggande arbete mot våld behövs i Göteborgs stad. Det pågår många bra projekt, men för att lyckas få Göteborg fritt från våld krävs ett sammanhållet, ambitiöst och evidensbaserat arbete som håller över tid. Vi rödgrönrosa partier i Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet vill se en satsning i Göteborg, och har i vår gemensamma budget lagt fram förslag på detta.

Nu lämnar vi in en motion för att stärka det våldsförebyggande arbetet i våra skolor. Vi tar inspiration från metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) och föreslår att denna eller liknande kunskapsbaserade metoder genomförs i våra förskolor, grundskolor och gymnasier. Metoden står på tre ben: våld, genus och åskådaransatsen. Både elever och skolpersonal får öva på att se sambandet mellan det lindriga och det grova våldet, förstå att våldet bland annat beror på föreställningar om hur killar ska vara och kunna göra sig fria från dessa destruktiva normer och förväntningar. MVP har varit bärande del i projekt som ”Kommun fri från våld” i bl.a. Borås och Västerås, och införts med lyckade resultat i skolor i Botkyrka och Stockholm. Erfarenheterna från USA, där programmet först utvecklats, visar att den direkta omgivningens reaktioner mot kränkningar och lindrigt våld har stor effekt och att åskådarens roll är en mycket viktig del.

Alla skolor bör på sikt arbeta med våldsprevention, och arbetet bör starta i de skolor som har störst problem med våld och destruktiva maskulinitetsnormer. Vetenskapen är tydlig gällande tidiga insatser, och normer och beteenden hos barn grundas tidigt. Därför vill vi även se ett medvetet arbete även i förskolan, även om arbetet naturligtvis måste anpassas efter ålder och kontext. På så sätt får vi bästa möjliga förutsättningar att bli en kommun fri från våld. Insatserna kräver samarbete mellan förskola, skola och andra professioner som alla måste bidra till kompetens, resurssättning, och genomförande av det våldsförebyggande arbetet för att det inte enbart ska åligga skolan att lösa samhällsproblem.

I Göteborg lägger vi enorma resurser på att släcka bränder och avvärja kriser när det kommer till våld. Det är dags att vi satsar oss ur krisen, för att de barn som nu växer upp inte ska välja våldets väg.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att:

1. Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden.
2. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först.
3. En samarbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Karin Pleijel (MP)

Teysir Subhi (FI)

Jenny Broman (V)

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

§ 41, N608-3063/20

Handling

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2 februari 2021.

Beslut

1. Förskolenämnden avstyrker motionen.
2. Förskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Förskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Yrkanden

Rebecca Hedström (MP) yrkar bifall till motionen.

Hakan Önal (M), Aslan Akbas (S) och Anders Torwald (D) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på förvaltningens förslag till beslut och finner att nämnden bifaller detta.

Yttrande

Ledamöterna från S och D antecknar som yttrande en skrivelse daterad 9 februari 2021, protokollsbilaga 6.

Justering

Beslutet justeras omedelbart.

Protokollsutdrag skickas till

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se märkt med stadsledningskontorets diarienummer 1539/20.

Vid protokollet

Sekreterare

Helena Öhrvall

Rätt utdraget ur protokoll intygar:

Amanda Larsson, chef juridik och ärendehantering

Justering av protokollet har tillkännagivits genom anslag på kommunens anslagstavla

Yttrande

Socialdemokraterna, Demokraterna

2021-02-09

Ärende nr 8

Yttrande angående – Motion från Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (Fi) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Yttrande

Socialdemokraterna och Demokraterna ställer sig bakom förslaget till avslag på motionen i förskolenämnden. I grundskolenämnden föreslår vi motionen vara besvarad i och med ett uppdrag om pilotverksamhet på grundskolor som vill delta. Att genomföra något liknande inom förskolan är dock inte aktuellt vilket förskoleförvaltningen belyser på ett bra sätt.

Vi vill i detta sammanhang även lyfta att problemen med våld i skolan måste mötas av tidiga insatser från hela samhället. Det handlar grundläggande om barns uppväxtvillkor och föräldrars förmåga att ge sina barn god omsorg och uppfostran. Här spelar familjestöd, socialtjänst, och tidiga insatser redan inom mödra- och barnavården en stor roll för att stödja familjer med sociala utmaningar och för att tidigt upptäcka barn som far illa, som utsätts för våld eller lever under hedersförtryck.

Förskolan har goda möjligheter att i ett tidigt skede upptäcka barn som är i farozonen för att utveckla våldsamt beteende. Det kräver dock att fler barn, särskilt i socialt utsatta områden, kommer till förskolan, att förskolan har tillräckliga resurser och att personalen behärskar svenska språket för att det förebyggande arbetet kring barnen ska bli verksamt. Detta är särskilt viktigt för att säkra övergången till förskoleklass så att grundskolan får bästa möjliga förutsättningar och information kring barnen för att ge dem en bra skolstart.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2021-02-02

Diarienummer: N608-3063/20

Handläggare: Bente Tuff

Telefon: 0707 801 800

E-post: bente.tuff@forskola.goteborg.se

Yttrande över motion av Miljöpartiet, Feministiskt Initiativ och Vänsterpartiet angående Våldsförebyggande arbete i skolan

Förslag till beslut:

1. Förskolenämnden avstyrker motionen.
2. Förskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Förskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt förskolenämndens yttrande över en motion från Miljöpartiet, Feministiskt Initiativ och Vänsterpartiet med avseende att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolan. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

1. Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden.
2. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först.
3. En arbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Förskoleförvaltningen delar motionärernas vision om en kommun fri från våld, men ställer sig generellt kritiskt till att införa specifika metoder avseende genomförande av verksamheten. Den svenska versionen av det föreslagna programmet Mentors in Violence Prevention (MVP) är översatt och anpassats till svenska förhållanden av riksorganisationen MÄN och har införts i ett antal grund- och gymnasieskolor i landet.

Programmet, som i sin svenska version kallas Mentorerna i Våldsprevention, utvärderades av Skolverket, 2018 i en sammanhållen effekt- och processutvärdering. Skolverket bedömer i sin kommentar till utvärderingen att försiktighet bör iaktas när det gäller generaliserbarheten för de resultat som framkommit i studien. Det är därför inte lämpligt att dra några mer långtgående slutsatser om MVP i relation till svensk skola som helhet. Skolverket vill framhålla utvärderingens värde som en pilotstudie, som framförallt visar på MVP-programmets genomförbarhet: framgångsfaktorer och risker i den studerade

processen som kan ge viktiga lärdomar för fortsatt implementering och vidareutveckling av programmet.

Förskoleförvaltningen bedömer att då utvärderingen är genomförd med högstadielärover (årskurs 7–9) samt gymnasielärover, blir framgångsfaktorer och risker svåra att dra lärdom av i förskoleverksamhet med barn i åldern 1–6 år.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Att alla våra när till 400 förskolor i förvaltningen, på generellt underlag, ska implementera specifika metoder om det så handlar om våldsförebyggande arbete eller annat, innebär ett arbete som är mycket resurskrävande vad gäller både tid och ekonomi för förvaltningen. Erfarenheter så långt, tillsäger hellre att förvaltningen i högre grad behöver rikta sina stödjande insatser utifrån förskolors identifierade behov.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förskoleförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Förskoleförvaltningen instämmer i motionärernas resonemang om att den mest effektiva våldspreventionen är att få våldet att inte uppstå från början. Vidare lyfter motionärerna att en nyckel i det, är att lära barn och vuxna att lösa konflikter utan våld och säga ifrån mot den osunda kultur som föregår. I förskolan är lek en viktig grund för utveckling, lärande och välbefinnande. I lek får barnen både tillsammans med pedagoger och andra barn, möjlighet att imitera, fantisera och bearbeta intryck. På så sätt kan de bilda sig en uppfattning om sig själva och andra människor. Lek stimulerar fantasi och inlevelse och kan också utmana och stimulera barnens kommunikation, samarbete och problemlösning. Genom en aktiv närvaro av pedagoger skapas möjligt att stödja kommunikationen mellan barnen samt förebygga och hantera konflikter som löpande uppstår.

Barnkonventionen

Alla som vistas i förskolan ska känna trygghet och välbefinnande. Detta är en viktig grundförutsättning för utveckling och lärande både här och nu samt för den fortsatta utbildningen. Barn har rätt till en trygg och säker miljö, vilket fastställs i Skollagen men också i konventionen om barnets rättigheter. Ändå upplever en del barn otrygghet vilket gör det förebyggande arbetet till en angelägen fråga och som berör vår framtid. Som det står i Skollagen ska varje förskola ha en egen plan mot diskriminering och kränkande behandling. Förskoleförvaltningen har tagit fram en mall *Plan mot diskriminering och kränkande behandling*. Mallen är ett stöd i det förebyggande arbetet och genom att använda den blir det lätt att följa lagkraven. Mallen omfattar både dokumentation av aktiva åtgärder mot diskriminering enligt diskrimineringslagen och plan mot kränkande behandling enligt skollagen. Till mallen finns en anvisning som beskriver hur mallen ska användas.

Planen bygger på tre steg: kartläggning och analys, åtgärder och uppföljning.

- Var är vi (risk och hinder)?
- Vart ska vi (målsättning)?
- Hur gör vi (åtgärd)?

Samverkan

Information i Förvaltningsgemensam samverkansgrupp för förskoleförvaltningen
2021-02-03.

.

Bilagor

Motion från Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till förskolenämnden. Svar kan inlämnas till kommunstyrelsen senast den 15 februari 2021. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Den svenska versionen av det föreslagna programmet Mentors in Violence Prevention (MVP) är översatt och anpassats till svenska förhållanden av riksorganisationen MÄN och har införts i ett antal grund- och gymnasieskolor i landet.

Programmet, som i sin svenska version kallas Mentorerna i Våldsprevention, utvärderades 2018 av Skolverket i en sammanhållen effekt- och processutvärdering. Utvärderingen genomfördes av forskare från Mälardalens högskola, Stockholms universitet och Örebro universitet. I utvärderingen görs bedömningen att metoden/programmet under vissa förutsättningar, som att skolledningen fullt ut tar ansvar för att skapa organisatoriska och praktiska förutsättningar för genomförandet, är genomförbart i skolan. De bedömer också att det finns ett stort behov av fortsatt kunskapsutveckling för att kunna säga något generaliserbart om MVP:s effekter, genom systematisk uppföljning och utvärdering av fortsatt användning av programmet i svenska skolor. Man kan också se i utvärderingen att den personal som ska genomföra MVP behöver ha en gedigen förkunskap och att de behöver gå igenom en utbildning för att arbeta med programmet.

Skolverket bedömer i sin kommentar till utvärderingen att försiktighet bör iaktas när det gäller generaliserbarheten för de resultat som framkommit i studien. Det är därför inte lämpligt att dra några mer långtgående slutsatser om MVP i relation till svensk skola som helhet. Skolverket vill framhålla utvärderingens värde som en pilotstudie, som framförallt visar på MVP-programmets genomförbarhet: framgångsfaktorer och risker i den studerade processen som kan ge viktiga lärdomar för fortsatt implementering och vidareutveckling av programmet.

På den svenska hemsidan för metoden Mentors Violence Prevention (MVP) (<https://mvpsverige.se/>) står att läsa att MVP är en lektionsserie för skolan, med målet att stoppa och förebygga mäns och killars våld. MVP bygger på 14 tematiska lektioner anpassade för elever på högstadiet och gymnasiet. Kärnan i programmet är att jobba med scenarion för att tillsammans reflektera kring hur vi på olika sätt kan agera mot våld i vår vardag.

Förutom det bristande kunskapsläget avseende effekterna av MVP metoden bedömer förskoleförvaltningen att det är svårt att dra lärdom av framgångsfaktorer och risker av utvärderingen, då utvärderingen är genomförd på en grupp högstadieelever (årskurs 7–9) samt gymnasieelever på utvalda grund- och gymnasieskolor.

Elisabet Nord

Förskoledirektör

Expedieras till: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se.

Svarsfrist är satt till måndag 15 februari. Svar bes sändas i Word-format till förvaltningsbrevlådan på stadsledningskontoret.

Märk svaret med stadsledningskontorets diarienummer 1539/20.

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

§ 47, N609-5134/20

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolan. Förvaltningen har upprättat ett förslag till yttrande i ärendet.

Handlingar

Tjänsteutlåtande daterat 2020-12-15.

Skrivelse daterad 2021-02-09 från (MP), (V), (S), (D) med yrkande, protokollsbilaga 2.

Yttrande daterat 2021-02-09 från (S) och (D). protokollsbilaga 3.

Förvaltningen föreslår att nämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Bosse Parbring (MP), Jenny Broman (V), Viktoria Tryggvadottir (S) och Jessica Blixt (D) yrkar bifall till yrkandet från (MP), (V), (S), (D) att besvara motionen med att grundskolenämnden föreslås få i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten samt att resultaten från pilotverksamheten rapporteras till grundskolenämnden.

Ordföranden Axel Darvik (L) yrkar bifall till yrkandet från Bosse Parbring (MP) med flera med tillägget att förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet ska översändas till kommunstyrelsen för kännedom

Proposition 1

Ordföranden Axel Darvik (L) ställer proposition på Bosse Parbrings (MP) med fleras yrkande och finner att grundskolenämnden beslutar bifalla detta.

Proposition 2

Ordföranden ställer proposition på eget tilläggsyrkande och finner att grundskolenämnden beslutar bifalla detta.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-02-09

Beslut

1. Grundskolenämnden besvarar motionen med att föreslå kommunstyrelsen att grundskolenämnden får i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten.
2. Grundskolenämnden beslutar att resultatet av pilotprojektet ska rapporteras till grundskolenämnden.
3. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande i ärendet för kännedom till kommunstyrelsen.
4. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Expedieras

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2021-02-09

Vid protokollet

Sekreterare

Åke Ström

Ordförande

Axel Darvik (L)

Justerande

Bosse Parbring (MP)

Rätt utdraget intygar i tjänsten:

Åke Ström

Nämndsekreterare

Grundskolenämnden

Yrkande

Miljöpartiet, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna
och Demokraterna

2021-02-09

Ärende nr 17

Yrkande gällande motion om våldsförebyggande arbete

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Att besvara motionen med att Grundskolenämnden föreslås få i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med metoden MVP eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod på skolor som önskar delta i piloten.
2. Att resultaten från pilotverksamheten rapporteras till Grundskolenämnden.
3. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Yrkandet

Att förebygga våld är av största vikt, i samhället i allmänhet och i skolan i synnerhet. Vi vet att många elever är utsatta när det gäller olika former av våld, hot och trakasserier. Generellt är det till övervägande del pojkar som utövar våld, även om det också finns flickor som utövar våld. I motionen föreslås att metoden Mentors in Violence Prevention, MVP, **eller** annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden. Vi menar därför att motionen inte förordar att enbart MVP används, utan att också andra våldsförebyggande metoder kan användas.

Motionen föreslår också att de metoder som implementeras ska genomföras först på skolor med störst behov. Vi föreslår därför i detta yrkande att Grundskolenämnden ska få i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet på ett antal skolor innan beslut om ett bredare genomförande tas. Pilotverksamheten ska bygga på skolor som är intresserade av att delta i piloten. Det uppdrag som Grundskolenämnden redan gett förvaltningen att redovisa pågående våldsförebyggande arbete kan med fördel användas som underlag för att genomföra en pilotverksamhet.

När det gäller MVP har flera utvärderingar gjorts. Förvaltningen hänvisar till Skolverkets utvärdering som Skolverket själv konstaterar bör användas med försiktighet när det gäller generaliserbarheten. Vi anser att utvärderingen ger värdefulla kunskaper för att utveckla MVP, men inte kan användas som förevändning för att inte använda MVP. Det är också så den används av de kommuner i Sverige som arbetar med MVP. Andra utvärderingar har gjorts på uppdrag av Länsstyrelsen Stockholm, Brottsförebyggande rådet och Jämställdhetsmyndigheten. Alla utvärderingarna är värdefulla att använda som kunskapsunderlag i det våldsförebyggande arbetet. Det är viktigt att ställa krav på att metoder är kunskapsbaserade. Det kan dock konstateras att det är svårt att utvärdera metoder och verksamheter utan de ges möjlighet att prövas och utvecklas. Därför är det rimligt att genomföra en pilotverksamhet i Göteborg.

Yttrande

Socialdemokraterna, Demokraterna

2021-02-09

Ärende 17

Yttrande angående – Motion från Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (Fi) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Socialdemokraterna och Demokraterna anser att motionen bör anses besvarad med att nämnden får i uppdrag att genomföra en pilotverksamhet med MVP eller liknande kunskapsbaserad våldsförebyggande metod.

Från Socialdemokraternas och Demokraternas sida ser vi att problemen med hot och våld som de yttrar sig i skolmiljön framförallt handlar om att rektor och personal måste ha tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna förebygga och möta stök, bråk, aggressivitet, opassande språkbruk, hot och våld. Att säkerställa att tillräckliga resurser och befogenheter finns på plats var vad vi föreslog i ett yrkande i december 2020 som nämnden ställde sig bakom. Vi ser fram emot en återrapportering utifrån vårt yrkande om det aktuella läget på stadens skolor för att därefter bedöma vilka insatser som det finns behov av.

Vi ser positivt på användandet av kunskapsbaserade metoder men det måste ske i samverkan med rektor och personal, annars riskerar det att bli kontraproduktivt. Implementerandet av en pilotverksamhet måste också ske med hänsyn tagen till det våldsförebyggande arbete som redan pågår ute på skolorna. Skolans personal arbetar sedan snart ett år tillbaka under starkare press än vanligt på grund av covid-19 med oro för smitta, sjukfrånvaro och nya krav på undervisningens utformning. Tidpunkten för en pilotverksamhet måste noga övervägas för att inte ytterligare belasta skolans personal och elever.

Problemen med elever som betar sig hotfullt och våldsamt måste mötas av insatser från hela samhället. Det handlar grundläggande om barns uppväxtvillkor och föräldrars förmåga att ge sina barn god omsorg och uppfostran. Här spelar familjestöd, socialtjänst, och tidiga insatser redan inom mödra- och barnvården en stor roll för att stödja familjer med sociala utmaningar och för att tidigt upptäcka barn som far illa, som utsätts för våld eller lever under hedersförtryck.

Förskolan har goda möjligheter att i ett tidigt skede upptäcka barn som är i farozonen för att utveckla våldsamt beteende. Det kräver dock att fler barn, särskilt i socialt utsatta områden, kommer till förskolan, att förskolan har tillräckliga resurser och att personalen behärskar svenska språket för att det förebyggande arbetet kring barnen ska bli verksamt. Detta är särskilt viktigt för att säkra övergången till förskoleklass så att grundskolan får bästa möjliga förutsättningar och information kring barnen för att ge dem en bra skolstart.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-12-15

Diarienummer N609-5134/20

Handläggare

Jonas Österberg, Emmelie Rönnblad

E-post: jonas.osterberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan

Förslag till beslut

I grundskolenämnden

1. Grundskolenämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, med tillhörande synpunkter, som eget yttrande till kommunstyrelsen.
2. Grundskolenämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet med avseende på att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolan. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

1. Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden.
2. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först.
3. En arbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Mot bakgrund av det bristande kunskapsläget avseende effekterna av MVP metoden och en generell kritisk hållning från grundskoleförvaltningen avseende att införa specifika metoder avseende verksamhetens genomförande bedömer förvaltningen att införandet av sådana metoder inte bör införas i nuläget. Förvaltningen anser snarare än att satsa på en enda metod som kräver en stor insats i form av fortbildning vore det bättre att systematiskt kartlägga vilka vådspreventiva insatser som redan nu pågår och som har skolan som arena. Därifrån kan nästa steg tas och leda till ett arbete som visar vilka insatser som ger effekt och som kan spridas till fler skolor. Ett sådant kartläggningsarbete är också påbörjat utifrån att Grundskolenämnden beslutade 2020-11-17 § 277 att ge förvaltningsdirektören i uppdrag att skyndsamt redovisa våldsförebyggande arbete som Göteborgs Stads grundskolor är involverade i.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Våldsförebyggande arbete i skolan kräver resurser. Grundskoleförvaltningens stödjande resurser kommer framöver i större utsträckning riktas utifrån identifierade behov. Det bör även gälla det våldsförebyggande arbetet. När det gäller ekonomiska resurser kan sådana behöva prioriteras för att säkerställa att de insatser och metoder som idag visat sig fungera kan fortgå och säkras på längre sikt. Det kan bli aktuellt efter att förvaltningen kartlagt och värderat pågående insatser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Grundskoleförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension

Bedömning ur social dimension

Alla som vistas i skolan ska känna sig trygga där. Det är en nödvändig förutsättning för god arbetsmiljö och lärande. Barn har rätt till en trygg och säker miljö, det fastställs i Skollagen men också i konventionen om barnets rättigheter. Ändå upplever barn otrygghet, hot och våld i skolan. Därför är våldsförebyggande arbete en angelägen fråga och som berör vår framtid. Möjligheten att lyckas med studierna ökar i en trygg skolmiljö, samtidigt som eleverna får redskap att hantera vuxenlivets utmaningar bättre. I det avseendet är våldsförebyggande arbete i skolan i flera avseenden en fråga som har många sociala dimensioner.

Samverkan

Information har lämnats i förvaltningens samverkansgrupp den 1 februari

Bilagor

Motion från av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V).

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt föreliggande motion på remiss till grundskolenämnden. Svar kan inlämnas till kommunstyrelsen senast den 15 februari 2021. Ärendet medger ingen bordläggning.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över en motion från Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet med avseende på att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolan.

Motionärerna menar att ett effektivt förebyggande arbete mot våld behövs i Göteborgs Stad. Det pågår många bra projekt, men för att lyckas få Göteborg fritt från våld krävs enligt motionärerna ett sammanhållet, ambitiöst och evidensbaserat arbete som håller över tid. Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Vänsterpartiet vill se en storsatsning i Göteborg och har lämnat en motion för att stärka det våldsförebyggande arbetet i skolorna som tar inspiration från metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) och föreslår att denna eller liknande kunskapsbaserade metoder genomförs i våra förskolor, grundskolor och gymnasier. I motionen beskrivs hur denna metod införts med lyckade resultat i Botkyrka och Stockholm. Erfarenheterna från USA, där programmet först utvecklats, visar att den direkta omgivningens reaktioner mot kränkningar och lindrigt våld har stor effekt och att åskådarens roll är en mycket viktig del.

Vidare anger motionärerna att alla skolor på sikt bör arbeta med våldsprevention, och att arbetet bör starta i de skolor som har störst problem med våld och destruktiva maskulinitetsnormer. Med hänvisning till forskning framförs i motionen betydelsen av tidiga insatser, och att normer och beteenden hos barn grundas tidigt. Därför vill motionärerna se ett medvetet arbete även i förskolan, även om arbetet naturligtvis måste anpassas efter ålder och kontext. Därtill betonas att insatserna kräver samarbete mellan förskola, skola och andra professioner som alla måste bidra till kompetens, resurssättning, och genomförande av det våldsförebyggande arbetet för att det inte enbart ska åligga skolan att lösa samhällsproblem.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

4. Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden.
5. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först.
6. En arbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Grundskoleförvaltningen bedömning

Skollagen (2010:800) anger att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Brottsförebyggande rådet genomför varje år en enkätundersökning om brott. Undersökningen riktas till elever i årskurs 9 och denna undersökning visade för 2017 att hälften av eleverna i årskurs 9 någon gång utsatts för brott.

Detta är enligt brottsförebyggande rådet en stabil siffra över åren.¹ Undersökningen visar att skolan är den plats där ungdomarna vanligen utsatts för brott och i skolmiljö handlar det vanligtvis om misshandel, hot och sexuella kränkningar.

Statistiken ger en grov bild om hur vanligt förekommande det är med våld i skolan. Den samlade statistiken ger också möjlighet att analysera relationen mellan utsatthet av våld och social position. När det gäller våld finns segregande effekter. Elever med utländsk bakgrund, elever till lågutbildade föräldrar och elever som växer upp i familjer med knappa ekonomiska resurser anger i större utsträckning att de utsatts för våld. Statistiken visar också att närmare hälften av ungdomarna i enkätundersökningen någon gång under de senaste åren själva begått något brott. Överlappning mellan offer och förövare ger en komplex bild av en social verklighet, där gränserna inte är helt fasta. Kränkningar och hot sker allt oftare via internet och sociala medier.²

Grundskoleförvaltningens analyser av den årliga elevenkäten till eleverna i årskurs 2, 5 och 9 i Göteborgs stads grundskolor och dokumentation från elevhälsosamtalen i årskurs 4 och 8 visar att elever i socioekonomiskt utsatta skolor i högra grad upplever otrygghet. Särskilt tydligt är detta i årskurs 9. Denna bild kan därför i likhet med resultaten från Brottsförebyggande rådets enkät visa på segregande effekter - i Göteborgs elevenkät då uttryckt som otrygghet i skolmiljön.³

Grundskoleförvaltningen delar motionärernas vision om en kommun fri från våld. Mot bakgrund av statistiken som redovisats ovan instämmer förvaltningen i att det våldsförebyggandet arbetet i skolan ska ses som särskilt angeläget och att alla typer av våld i skolan, oavsett vem som är förövaren och vem som drabbas, måste motarbetas och förebyggas. Det ska helt enkelt inte förekomma våld i skolan. Detta arbete behöver starta tidigt, behöver vara långsiktigt och ske i samverkan med andra. Grundskoleförvaltningen anser också att särskilda insatser på ett mer systematiskt sätt behöver riktas mot de skolor som har störst behov av att förebygga och motverka våld i skolan. Det ligger i linje med den kompensatoriska strategi som förvaltningen behöver arbeta utifrån och som innebär att inte enbart resurser behöver fördelas utifrån behov utan att även stödinsatser behöver riktas utifrån samma stödlogik.

I motionen föreslås att Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden. MVP är en metod som utvärderats av en forskargrupp på uppdrag av Skolverket. I utvärderingen görs bedömningen att metoden/programmet under vissa förutsättningar, som att skolläringarna fullt ut tar ansvar för att skapa organisatoriska och praktiska förutsättningar för genomförandet, är genomförbart i skolan. De bedömer också att det finns ett stort behov av fortsatt kunskapsutveckling för att kunna säga något generaliserbart om MVP:s effekter, genom systematisk uppföljning och utvärdering av fortsatt användning av programmet i svenska skolor. Man kan också se i utvärderingen att den personal som ska genomföra MVP behöver ha en gedigen förkunskap och att de behöver gå igenom en utbildning för att arbeta med programmet.

Skolverket bedömer i sin kommentar till utvärderingen att försiktighet bör iaktas när det gäller generaliserbarheten för de resultat som framkommit i studien. Det är därför inte lämpligt att dra några mer långtgående slutsatser om MVP i relation till svensk skola som helhet. Skolverket vill framhålla utvärderingens värde som en pilotstudie, som framförallt visar på MVP-programmets genomförbarhet: framgångsfaktorer och risker i den

¹ Brottsförebyggande rådet (BRÅ) (2018) Skolundersökningen om brott 2017. Om utsatthet och delaktighet i brott. Rapport 2018:15. Stockholm

² Odenbring, Y & Johansson, T (2020) Perspektiv på skolvåld i Fejes, A & Dahlstedt, M (RED) Perspektiv på skolans problem. Vad säger forskningen?

³ Grundskoleförvaltningen, Göteborgs Stad (2020) Kvalitetsrapport 2019/2020

studerade processen som kan ge viktiga lärdomar för fortsatt implementering och vidareutveckling av programmet.

Som processutvärdering ger studien viktig återkoppling till själva genomförandet, både för programmet MVP som sådant och för kommuner och skolor som redan deltar eller som överväger framtida deltagande. Utvärderingen kan med fördel användas som underlag för att förbättra förutsättningarna för MVP-programmet att utvecklas vidare, implementeras och drivas i deltagande kommuner och skolor. Skolverket bedömer vidare att det finns ett fortsatt kunskapsbehov på flera viktiga områden, kopplat till programmet MVP specifikt och till skolans värdegrunds- och likabehandlingsarbete generellt. En eventuell fortsatt satsning på MVP i svensk skola bör åtföljas av ytterligare utvärdering om vilka effekter på deltagarnivå som kan uppmätas, hur utformningen av programmet fungerar i relation till olika elevgrupper, samt hur MVP förhåller sig till andra våldspreventiva program eller till ett utvecklat systematiskt värdegrunds- och likabehandlingsarbete.⁴

Grundskoleförvaltningen menar att ett beslut om att införa MVP eller en annan liknande våldsförebyggande metod behöver bygga på en kunskap om att metoden leder till de effekter som eftersträvas. Den genomförda utvärderingen av MVP och erfarenheterna av processen att införa denna metod visar på att det är en mycket stor satsning att införa denna metod. Det kräver ett omfattande förarbete i form av att skapa organisatoriska och praktiska förutsättningar för genomförandet.

Mot bakgrund av det bristande kunskapsläget avseende effekterna av MVP metoden och en generellt kritisk hållning från grundskoleförvaltningen avseende att införa specifika metoder avseende verksamhetens genomförande bedömer förvaltningen att införandet av sådana metoder inte bör införas i nuläget. Förvaltningen anser snarare än att satsa på en enda metod som kräver en stor insats i form av fortbildning vore det bättre att systematiskt kartlägga vilka våldspreventiva insatser som redan nu pågår och som har skolan som arena. Därifrån kan nästa steg tas och leda till ett arbete som visar vilka insatser som ger effekt och som kan spridas till fler skolor. Ett sådant kartläggningsarbete är också påbörjat utifrån att grundskolenämnden beslutade 2020-11-17 § 277 att ge förvaltningsdirektören i uppdrag att skyndsamt redovisa våldsförebyggande arbete som Göteborgs Stads grundskolor är involverade i.

Det finns i dagsläget flera exempel på våldsförebyggande arbete som pågår i grundskolorna i Göteborg. Inom jämlik stad finns Skolan som arena som är en plattform för våldspreventivt arbete genom att öppna upp skolor utanför skoltid och erbjuda olika aktiviteter i samverkan med föreningar och externa aktörer. Flera skolor har olika insatser som t.ex. MVP, mentors in violence prevention, i samverkan med organisationen Män samt i Angered fritt från våld där även skolan ingår i arbetet. Därtill finns andra insatser där man på samma sätt samverkar skola-civilsamhälle-föreningsliv.

MVP metoden vänder sig i första hand till elever i form av en lektionsserie. Grundskoleförvaltningen erfarenheter är att ett våldspreventivt arbete i skolan behöver omfatta elever, skolpersonal och vårdnadshavare. Inom ramen för skolan som arena finns ett pågående arbete där vårdnadshavare samlas till dialog med syftet att skapa en social mobilisering för att förebygga våld och främja en positiv utveckling. Elever, skolpersonal och föräldrar behöver tillsammans vara bärare av förändring.

Sammanfattningsvis bedömer grundskoleförvaltningen att det våldsförebyggande arbete som pågår i skolan behöver förstärkas och de insatser som bedöms som verkningfulla får

⁴ Skolverket (2018) Redovisning av uppdrag att utvärdera det våldsförebyggande programmet Mentors in Violence Prevention (2015:518) Dnr

fortsätta och ske långsiktigt. Just nu pågår flera satsningar som kan behöva permanentas och utvecklas. Alla skolor kommer inte heller att ha samma behov av våldspreventiva metoder utan omfattningen av insatserna och metoderna behöver bygga på de identifierade behoven. Grundskoleförvaltningen anser att MVP, mentors in violence prevention är en av flera sätt att ta sig an det våldsförebyggande arbetet. Införandet av metoder av det slag som MVP kräver också att skolor som ska införa metoden behöver fungera organisatoriskt i enlighet med metoden. Därför är det inte realistiskt att införa ett arbetssätt eller en metod som ska gälla samtliga skolor i hela Göteborg.

Förvaltningen menar i likhet med motionärerna att det behöver finnas ett 0–18 årsperspektiv i arbetet och att man behöver en god samverkan mellan olika skolförvaltningar i de här frågorna. Därför kommer förvaltningen tas fler initiativ som leder till sådana samverkansformer utvecklas mellan skolförvaltningarna.

Göteborgs Stad Grundskoleförvaltningen

Bengt Randén
Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg
Avdelningschef

Yttrande angående motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) med ett förslag om våldsförebyggande arbete i skolan (SLK-remiss dnr 1539/20)

§ 31, 0996/20

Beslut

1. Utbildningsnämnden avstyrker motionen.
2. Att kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder implementeras i alla gymnasieskolor.
3. Att uppdra åt Center för Skolutveckling att samordna och stödja arbetet med våldsförebyggande metoder i skolorna
4. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande 2021-10

Förvaltningens samverkansgrupp 2021-02-08

Yrkanden

Anna-Klara Behlin (V), 2:e vice ordförande yrkar följande för (MP), (V) och med instämmande av (FI):

1. Att kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder implementeras i alla gymnasieskolor.
2. Att uppdra åt Center för Skolutveckling att samordna och stödja arbetet med våldsförebyggande metoder i skolorna.
3. Att med ovanstående uppdrag förklara motionen besvarad.

Yrkandet i sin helhet biläggs protokollet som bilaga 3

Ulf Carlsson (MP) yrkar bifall till eget yrkande.

Mattias Tykesson yrkar bifall till tjänsteutlåtandet och avslag till yrkande från (V), (MP) med instämmande från (FI).

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-02-12

Alfred Johansson (S) yrkar bifall på beslutssats två i yrkandet från (V), (MP) och (FI) men yrkar avslag till att-sats ett och tre.

Propositionsordning och omröstning

Följande propositionsordning godkänns. Först ställer ordförande förslaget om att fatta beslut enligt tjänsteutlåtandet att avstyrka motionen mot att anse den besvarad.

Därefter ställs bifall mot avslag på respektive att-sats i yrkandet.

Ordförande ställer proposition på förslag att beslut fattas enligt tjänsteutlåtandet och finner att motionen avstyrks.

Därefter ställer ordförande första att-satsen i yrkandet mot avslag och finner att den första att-satsen i yrkandet från (V), (MP) och med instämmande från (FI) avslås.

Votering begärs och ska genomföras.

Godkänd voteringsproposition:

Ja för avslag på yrkande från (V) (MP) med instämmande från (FI).

Nej för bifall på yrkande från (V), (MP) med instämmande av (FI).

Christina Hjort Bröndt (M), Michelle Plavsich (D), Mattias Tykesson (M) och Pär Gustafsson (L) röstar Ja (4).

Anna-Klara Behlin (V), Alfred Johansson (S), Ulf Carlsson (MP), Pija Ekström (S), Daniel Havdelin (S) röstar Nej (5)

Ordförande finner att att-sats 1 i yrkande från (V), (MP) och med instämmande (FI) bifalles.

Ordförande ställer därefter andra att-satsen i yrkandet mot avslag och finner att den andra att-satsen i yrkandet från (V), (MP) och med instämmande från (FI) avslås.

Votering begärs och ska genomföras.

Godkänd voteringsproposition:

Ja för avslag på yrkande från (V) (MP) med instämmande från (FI).

Nej för bifall på yrkande från (V), (MP) med instämmande av (FI).

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2021-02-12

Christina Hjort Bröndt (M), Michelle Plavsich (D), Mattias Tykesson (M) och Pär Gustafsson (L) röstar Ja (4).

Anna-Klara Behlin (V), Alfred Johansson (S), Ulf Carlsson (MP), Pija Ekström (S), Daniel Havdelin (S) röstar Nej (5)

Ordförande finner att att-sats 2 i yrkande från (V), (MP) och med instämmande (FI) bifalles.

Protokollsanteckning

Alfred Johansson (S) antecknar som yttrande en skrivelse för (S). Yttrande biläggs protokollet som bilaga 4.

Reservation/er

Mattias Tykesson (M), Christina Hjort Bröndt (M), Pär Gustafsson (L) och Michelle Plavsich (D) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande om avslag.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2021-02-12

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Pär Gustafsson

Justerande

Anna-Klara Behlin

Yrkande

MP och V med instämmande Fi

2021-02-12

Ärende nr 15

Yrkande gällande motion om våldsförebyggande arbete

Förslag till beslut

I utbildningsnämnden

1. Att kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder implementeras i alla gymnasieskolor.
2. Att uppdra åt Center för Skolutveckling att samordna och stödja arbetet med våldsförebyggande metoder i skolorna.
3. Att med ovanstående uppdrag förklara motionen besvarad.

Yrkandet

Att förebygga våld är av största vikt, i samhället i allmänhet och i skolan i synnerhet. Vi vet att många elever är utsatta när det gäller olika former av våld, hot och trakasserier. Pojkar utför den största delen av våldshandlingar men är också de som ofta faller offer för våld. Dock är bilden komplex, speciellt sexualiserat våld och kränkningar drabbar främst flickor och transpersoner. I motionen föreslås att metoden Mentors in Violence Prevention, MVP, **eller** annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden. Vi menar därför att motionen inte förordar att enbart MVP används, utan att också andra våldsförebyggande metoder kan användas.

Motionen föreslår också att de metoder som implementeras ska genomföras först på skolor med störst behov. Det är viktigt att ställa krav på att metoder är kunskapsbaserade. Det kan dock konstateras att det är svårt att utvärdera metoder och verksamheter utan de ges möjlighet att prövas och utvecklas. Stadens skolor har en gemensam resurs i Center för Skolutveckling (CfS). CfS har tillgång till forskarkompetens och har vana vid att bidra med kunskapsöversikter, utvärderingar och att genomföra fortbildningsinsatser. Vi menar därför att det är lämpligt att CfS får i uppdrag att stödja och samordna ett utvecklingsarbete gällande metoder för våldsförebyggande insatser.

2021-02-12

Yttrande angående ärende 15 – YRKANDE MP V instämmande FI: Yrkande gällande motion om våldsförebyggande arbete

Socialdemokraterna delar förvaltningens bedömning att avslå motionen som yrkandet berör. Vad gäller yrkandet från MP, V och med instämmande av FI avslår Socialdemokraterna första beslutssatsen om att införa kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder i alla gymnasieskolor och avslår tredje beslutssatsen men bifaller andra beslutssatsen om att Center för skolutveckling ska samordna och stödja arbetet med våldsförebyggande metoder.

Vi ser positivt på användandet av kunskapsbaserade metoder men det måste ske i samverkan med rektor och personal på skolor där det finns ett intresse, annars riskerar det att bli kontraproduktivt. Implementerandet av en pilotverksamhet måste också ske med hänsyn tagen till det våldsförebyggande arbete som redan pågår ute på skolorna. Just MVP prövas just nu inom en av nämndens verksamheter och detta försök bör först utvärderas innan det blir aktuellt att införa på fler, eller som motionen föreslår, samtliga skolor.

S förordar att Center för skolutveckling tar taktpinnen och samarbeta med de skolor där det bedöms att metoder behöver utvecklas. Förslaget att samtliga skolor ska införa ytterligare ett arbete utöver det ordinarie riskerar att ta delar av elevpengen i anspråk utan att det nödvändigtvis finns ett behov. Dessutom utan att fristående huvudmän behöver göra det samma och dagens skolsystem gör det omöjligt för nämnden att skjuta till villkorade resurser kopplat till en sådan här åtgärd. Istället står det fritt för den fristående huvudmannen att plocka ut satsningen i ren vinst om det faller huvudmannen i smaken.

Olika kunskapsbaserade metoder kan vara ett bra stöd i det förebyggande arbetet men i första hand måste rektor och personal ha tillräckliga resurser och befogenheter för att kunna förebygga och möta stök, bråk, aggressivitet, opassande språkbruk, hot och våld. De måste också uppleva att de har sina chefers och nämndens stöd i det arbetet. Socialdemokraterna lyfte behovet av tydliga och väl kända riktlinjer för att motverka hot och våld i skolan i ett yrkande i april 2019, ett förslag som då röstades ned av samtliga partier i nämnden.

Tjänsteutlåtande 2021-10

Utfärdat 2021-01-19

Diarienummer 0996/20

Handläggare

Katarina Högfeldt

Telefon: 031-367 00 36

E-post: katarina.hogfeldt@educ.goteborg.se

Yttrande angående motion av Karin Pleijel (MP), Teyisir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) med ett förslag om våldsförebyggande arbete i skolan

Förslag till beslut

I Utbildningsnämnden

att avstyrka förslaget att *Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden* i avvaktan på resultat från de verksamheter som prövar metoden (MVP) och pågående forskning.

att inte ta ställning till förslagen *De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först* och *En samarbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag* som en konsekvens av att avvakta beslut om implementering.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har överlämnat remiss angående motion av Karin Pleijel (MP), Teyisir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) med ett förslag om våldsförebyggande arbete i skolan, Handling 2020 nr 281, till utbildningsnämnden för yttrande. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2021-02-15.

Programmet Mentors in Violence Prevention (MVP) förvaltas av riksorganisationen Män för Jämställdhet, och är en relativt ny metod i Sverige. Det finns studier som visar positiva resultat för metoden, men dessa är från USA och på collegenivå. Skolverket bedömer att det finns ett fortsatt kunskapsbehov på flera viktiga områden kopplat till programmet MVP specifikt och till skolans värdegrunds- och likabehandlingsarbete generellt. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har fördelat medel till skolhuvudmän som önskar införa en kunskapsbaserad våldsförebyggande metod. En av utbildningsförvaltningens skolor har tagit del av utlysningen och prövar för närvarande MVP. Vid Stockholms universitet pågår ett forskningsprojekt med syftet är att studera huruvida MVP är genomförbart i svensk skolkontext. Forskarna jämför också programmets effekter med skolans övriga ordinarie systematiska kvalitetsarbete samt undersöker vilka organisatoriska förutsättningar som krävs i kommuner och skolor för att introducera, genomföra och vidmakthålla MVP.

Sammantaget kan konstateras att det pågår utvärderings- och utvecklingsarbete kring kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder nationellt, regionalt och lokalt.

Förvaltningen bedömer det är ett tidigt skede att uttala sig om hur MVP fungerar i svensk skolkontext och att resultaten bör inväntas innan ett beslut om implementering av metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod tas.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen utbildningsnämnden att avstyrka förslaget om implementering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt riksorganisationen MÄN, en metodförvaltare som tillhandahåller MVP utbildning, så kostar ett baspaket 150 000–200 000 kr per skola. En av UBF:s skolor prövar för närvarande metoden med hjälp av medel från SKR. Skolan har i kontakten med MÄN fått besked om att ett sådant baspaket inte räcker utan att metoden kräver en långsiktig implementering med kontinuerlig fortbildning av personal till en kostnad av cirka 500 000 kr för att på sikt få den implementerad i verksamheten.

Förvaltningen bedömer att kostnaden är hög för implementering av en metod som ej är fullt utvärderad i svensk skolkontext.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Skolan har en viktig uppgift i att förmedla demokratiska värderingar och undervisa i mänskliga rättigheter och relationer. Att hjälpa eleverna att få syn på olika normsystem som präglar vår vardag kan utmana stereotypa föreställningarna om kön.

Att arbeta främjande för att skapa ett klimat som förhindrar att våld alls utövas och att ha verkningsfulla förebyggande metoder mot alla former av våld, fysiskt, psykiskt och sexualiserat är av stor vikt. Ett sådant arbete överensstämmer väl med barnkonventionens intentioner i huvudartiklarna 2, 3, 6, och 12 samt artikel 19 om rätten att slippa våld och artikel 34 om rätten att skyddas mot sexuellt våld.

Samverkan

Tjänsteutlåtandet samverkas med de fackliga organisationerna i FSG den 21-02-08

Bilagor

1. Motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan.

Ärendet

Stadsledningskontoret har överlämnat remiss angående motion av motion av Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) om våldsförebyggande arbete i skolan, Handling 2020 nr 281, till utbildningsnämnden för yttrande.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2021-02-15.

Beskrivning av ärendet

Karin Pleijel (MP), Teysir Subhi (FI) och Jenny Broman (V) skriver i sin motion att skolan är den plats där unga löper störst risk att bli utsatta för brott och vad det gäller våld har pojkar ofta en dubbel roll som både offer och förövare. Pojkar utför den största delen av våldshandlingarna, och är också de som oftast faller offer för samma våld. Men bilden är komplex, våld, inte minst sexualiserat våld och kränkningar, påverkar främst många flickor, transungdomar och icke-binära. Alla typer av våld i skolan, oavsett vem som är förövaren och vem som drabbas, måste motarbetas och förebyggas. En skola som aktivt motverkar och förebygger alla former av våld (fysiskt, psykiskt och sexuellt) är en tryggare och bättre skola för alla.

Motionärerna skriver vidare att ett effektivt förebyggande arbete mot våld behövs i Göteborgs stad. Det pågår många bra projekt, men för att lyckas få Göteborg fritt från våld krävs ett sammanhållet, ambitiöst och evidensbaserat arbete som håller över tid.

Motionärerna önskar stärka det våldsförebyggande arbetet i våra skolor. De tar inspiration från metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) och föreslår att denna eller liknande kunskapsbaserade metoder genomförs i våra förskolor, grundskolor och gymnasier. Metoden står på tre ben: våld, genus och åskådarsatsen. Både elever och skolpersonal får öva på att se sambandet mellan det lindriga och det grova våldet, förstå att våldet bland annat beror på föreställningar om hur killar ska vara och kunna göra sig fria från dessa destruktiva normer och förväntningar.

Kommunfullmäktige föreslås besluta att:

1. Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden.
2. De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först.
3. En samarbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag.

Förvaltningens bedömning

Enligt skollagen och diskrimineringslagen måste skolan arbeta aktivt för att förebygga och förhindra att elever utsätts för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett framgångsrikt värdegrunds- och likabehandlingsarbete är systematiskt och målinriktat, men varje skola ska utgå från sin egen situation och utforma insatser och åtgärder utifrån de behov som finns i den egna verksamheten. Därav ser inte förvaltningen ett brett införande av en och samma strikta metod på alla skolor som något självklart önskvärt.

Genom en överenskommelse med regeringen har Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) fördelat medel till skolhuvudmän som önskar pröva och införa en kunskapsbaserad våldsförebyggande metod. En av utbildningsförvaltningens skolor har tagit del av utlysningen och prövar för närvarande, den av motionärerna föreslagna metoden, MVP. Skolledningens reflektioner så här långt är att metoden i sig är bra, men att det inte räcker att luta sig på bara mot MVP i arbetet mot våld. Metoden har fokus på förebyggande men behöver kompletteras med främjande insatser och andra metoder som är anpassade till olika målgrupper vilket kan vara ett bekymmer då metodförvaltaren förordar att skolan håller sig ganska strikt till metoden. Ytterligare ett problem som lyfts av skolledningen är att eftersom metoden är ganska specifik så kan både personalomsättning och kunskapsnivån hos pedagoger göra en långsiktig implementering svår.

Motionärerna önskar ett evidensbaserat arbete som håller över tid på Göteborgs skolor. Förvaltningen bedömer det är ett tidigt skede att uttala sig om hur MVP fungerar i svensk skolkontext. Det finns studier som visar positiva resultat för metoden men dessa är från USA och på collegenivå. Skolverket har genomfört en utvärdering av den version av MVP som riksorganisationen MÄN förvaltar och som införts i ett antal grund- och gymnasieskolor i landet under år 2015–2017. Skolverket bedömer att det finns ett fortsatt kunskapsbehov på flera viktiga områden, kopplat till programmet MVP specifikt och till skolans värdegrunds- och likabehandlingsarbete generellt.

Motionärerna skriver att bilden av våldet i skolan är komplex, det förekommer flera typer av våldshandlingar i skolan. Skolverkets utvärdering pekar på att MVP:s basutbildning för lärare visar sig ha stora luckor när det gäller kunskaper om mänskliga rättigheter, mäns våld mot kvinnor och våld mot barn. Skolverket konstaterar att en eventuell fortsatt satsning på MVP i svensk skola bör åtföljas av ytterligare utvärdering om vilka effekter på deltagarnivå som kan uppmätas, hur utformningen av programmet fungerar i relation till olika elevgrupper, samt hur MVP förhåller sig till andra våldspreventiva program eller till ett utvecklat systematiskt värdegrunds- och likabehandlingsarbete (<https://www.skolverket.se/publikationsserier/regeringsuppdrag/2018/utvardering-av-mentorer-i-valdsprevention-mvp>).

På Stockholms universitet pågår nu ett forskningsprojekt som är en fortsättning på den tidigare utvärderingen av programmet som genomfördes åt Skolverket. Syftet är att studera huruvida MVP är genomförbart i en ordinarie svensk skolkontext och jämföra programmets effekter med skolans övriga ordinarie systematiska kvalitetsarbete samt undersöka vilka organisatoriska förutsättningar som krävs i kommuner och skolor för att introducera, genomföra och vidmakthålla MVP på ett programtroget vis. Utvärderingen släpps inom kort.

Sammantaget kan konstateras att det pågår utvärderings- och utvecklingsarbete kring kunskapsbaserade våldsförebyggande metoder, särskilt kring MVP. Arbetet sker nationellt, regionalt och lokalt. Förvaltningen anser att resultaten från de olika insatserna är av intresse att följa och deltar också aktivt på en av skolorna i arbetet. Förvaltningens bedömning är att resultaten av de olika insatserna bör inväntas innan beslut om implementering av metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldsförebyggande metod tas.

Med bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen utbildningsnämnden

att avstyrka förslaget att *Metoden Mentors in Violence Prevention (MVP) eller annan likartad kunskapsbaserad våldförebyggande metod implementeras i alla gymnasieskolor, grundskolor och förskolor i staden* i avvaktan på resultat från de verksamheter som prövar metoden (MVP) och pågående forskning.

att inte ta ställning till förslagen *De skolor som själva anser sig ha störst behov får implementera modellen först* och *En arbetsgrupp för arbetet sätts samman med representanter från de olika skolförvaltningarna och andra berörda förvaltningar och bolag* som en konsekvens av att avvakta beslut om implementering

Tomas Berndtsson

Maija Söderström

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Planering och utveckling